

ӨМІРЗАҚ СҰЛТАНҒАЗИН АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ МЕМЛЕКЕТТІК ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КОСТАНАЙСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ УМИРЗАКА СУЛТАНГАЗИНА

**МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВТЫҢ 125 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН
“АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУЫ КОНТЕКСТІНДЕГІ БІЛІМНІҢ РӨЛІ”**

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**К 125 ЛЕТИЮ МАГЖАНА ЖУМАБАЕВА
“РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО
КАПИТАЛА”**

23 қараша 2018 ж., Қостанай қ.
23 ноября 2018 г., г. Костанай

ӘОЖ 37.0 (063)

КБЖ 74.00

А 32

**РЕДАЦИЯ АЛҚАСЫ
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ**

Әбіл Еркін Аманжолұлы, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ректоры, тарих ғылымдарының докторы, профессор;

Медетов Нурлан Амирович, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ғылыми жұмыс және стратегиялық даму проректоры, физика – математикалық ғылымдарының докторы;

Мусабекова Гульвира Айдархановна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің академиялық жұмыс және әлеуметтік мәселелері жөнендегі проректоры, педагогика ғылымдарының кандидаты;

Ахметов Тлеген Альмуханович, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті ректорының кеңесшісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор;

Аманжол Күзембайұлы, тарих ғылымдарының докторы, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің профессоры;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, Мәскеу мемлекеттік халықаралық қатынастар институтының профессоры (Мәскеу, Ресей)

Оспанов Серикбай, филология ғылымдарының кандидаты, педагогика кафедрасының аға қызметкері;

Айдналиева Назгуль Аманжоловна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің психология-педагогикалық факультетінің деканы, педагогика ғылымдарының кандидаты;

Утегенова Бибигуль Мазановна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент;

Мнайдарова Светлана Сейтжановна, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушы, педагогика ғылымдарының кандидаты;

Калиев Дастан Дуйсенұлы, Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушы, педагогика ғылымдарының магистрі.

**«АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУ КОНТЕКСТІНДЕГІ БІЛІМНІҢ РӨЛІ» = «РОЛЬ
ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА».** –

А 32

Қостанай, 2018. – 244б.

ISBN 978-601-7934-59-0

«Адами капиталды даму контекстіндегі білімнің рөлі» тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары осы жинаққа енгізілген.

Мақала авторлары: жоғарғы оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілер адами капиталды даму контекстіндегі қазіргі заманауи білім берудің өзекті мәселелерін айқындады, тәрбие жүйесінің өскелең ұрпақтың басымдықтары мен құндылықтар бағдарын қалыптастырудағы шешуші рөлін көрсетті, білім берудің жаңа міндеттеріне сәйкес педагогтардың кәсіби шеберлігін жетілдірудің қажеттілігін негіздеді.

Аталған жинақ жоғарғы оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілерге арналған.

В сборник включены материалы международной научно-практической конференции к 125 летию Магжана Жумабаева «Роль образования в контексте развития человеческого капитала».

Авторы статей: преподаватели вузов и колледжей, учителя школ и научные сотрудники отразили актуальные проблемы современного образования в контексте развития человеческого капитала, показали ключевую роль системы воспитания в формировании ценностных ориентаций и приоритетов подрастающего поколения, обосновали необходимость совершенствования профессионализма педагогов в свете новых образовательных задач.

Настоящий сборник предназначен для преподавателей вузов и колледжей, учителей школ и научные сотрудники.

**ӘОЖ 37.0 (063)
КБЖ 74.00**

ISBN 978-601-7934-59-0

©Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті, 2018

©Костанайский государственный педагогический университет, 2018

Қазіргі кезде әлемдік экономика жаңа сапалық деңгейдегі білімге негізделген. Білімге негізделген салалардағы экономикалық өсудің қарқынынан тұрақты түрде асып отырады. Осы орайда, ақпарат легінің артуы және оның одан әрі шектеусіз өсу перспективасы, адамзат жинақтаған білімді жай игеріп қоюдың нәтижесіз мақсат екенін көрсетеді. Әлемнің көптеген алдыңғы қатарлы елдерінің білім беру жүйесі – білім берудің құрылымын, мақсаттарын, мазмұны мен технологиясын түбегейлі өзгертулер енгізумен іске асырылады. Білім, білік, дағдыларды бұрынғыша механикалық түрде беру емес, ақпараттық – зияткерлік ресурстарды өз бетінше тауып, талдап және пайдалана білетін идеялардың қуат көзі болатын, жедел өзгеріп отыратын әлем жағдайында дамиды және өзін-өзі ашық көрсете алатын жеке тұлғаны қалыптастыру – қазіргі басымдық болып табылады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Бейсенбаева А.А. Пәнаралық байланыс негізінде оқу процесін ұйымдастыру.- Алматы,РБК,1995.54-55 б.
2. Нағымжанова Қ.М. Оқу процесінде инновациялық іс-әрекеті. Өскемен: МедиаАльянс,2004.
3. Қазақстан Республикасының 2015 жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасының жобасы.
4. Бұзаубақова Ж. Мұғалімнің инновациялық даярлығын қалыптастыру. – Алматы, 2006.
5. Әйтимова Б. Уақыт талабы – ізденіс // Егемен Қазақстан. 2006. 1 қыркүйек.

ОҚУ-ТӘРБИЕ ҮДЕРІСІНДЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Куркбасова Гульден Саматовна
Қ.Жұбанов атындағы АӨМУ
«Педагогика және психология» мамандығының
2 курс магистранты
Ақтөбе қ.
E-mail: kurkbassova94@mail.ru

Аннотация

Бұл мақалада жоғары оқу орнында оқу-тәрбие үдерісіндегі оқытушылар мен білім алушылардың қарым-қатынасы туралы, педагогикалық іс-әрекеттің негізінде олардың бойында қалыптасатын құндылықтардың болашақ кәсіби маман ретінде даярлауға негізгі рөл атқаратынын қарастырылған.

Білім беру жүйесінің барлық буынында педагогикалық іс-әрекеттің тиімділігі оқытушы мен білім алушылардың өзара әрекеттесуі мен өзара қатынас жасау деңгейлерімен анықталады. Сондықтан оқытушының қарым-қатынасты тиімді ұйымдастыра алуы жоғары мектептегі де оқу-тәрбие іс-әрекетін жоғары деңгейде жетілдіруге болады. Осы психологиялық ерекшеліктерге байланысты әлеуметтік позицияның әсерінен студенттің қоғамдық пайдалы іс-әрекетке, оқуға деген қатынасы өзгереді. Белгілі бір болашақ мамандыққа деген байланыс қалыптасады.

Аннотация

В данной статье рассматриваются вопросы о взаимоотношениях преподавателей и обучающихся в учебно-воспитательном процессе вуза, о том, что ценности, формируемые на основе педагогической деятельности, играют ключевую роль в подготовке будущих специалистов.

Эффективность педагогической деятельности во всех звеньях системы образования определяется уровнем взаимодействия и взаимодействия преподавателя и обучающихся. Поэтому умение преподавателя эффективно организовать общение

можно совершенствовать на высоком уровне учебно-воспитательную деятельность в Высшей школе. В связи с этими психологическими особенностями, под влиянием социальной позиции изменяется отношение студента к общественно полезной деятельности, обучению. У будущего формируется отношение к определенной профессии.

Abstract

This article discusses the relationship between teachers and students in the educational process of the University, the values formed on the basis of pedagogical activity, play a key role in the training of future professionals.

The effectiveness of pedagogical activity at all levels of the education system is determined by the level of interaction and interaction between the teacher and students. Therefore, the ability of the teacher to effectively organize communication can be improved at a high level of educational activities in high education. In connection with these psychological characteristics, under the influence of social position changes the student's attitude to socially useful activities, learning. The future is formed with respect to a particular profession.

Түйін сөздер: студент, қарым-қатынас, педагогикалық қарым-қатынас, кәсіби маман.

Ключевые слова: студент, общение, педагогическое общение, профессиональный специалист.

Keywords: student, communication, pedagogical communication, professional specialist.

Болашақта кәсіби маман дайындау іс әрекетінің тиімділігі оқытушы білімінің тереңдігі мен оның педагогикалық, психологиялық технологияларды іздестіруді, тандауды және қолдануды жүзеге асыра алуына тікелей байланысты. Дегенмен, оқытушының студенттермен қарым қатынаста ашықтық, үйірсектік сияқты қасиеттерінің жоғары деңгейі, қақтығыстық жағдайларды шеше алуы, басқаларды тындап, сыйлай алу қасиеті білім беру процесін нәтижелі жүзеге асыру үшін қажетті шарт болып табылады.

Кәсіби білім беру жүйесінде барлық оңды өзгерістер оқытушысының психологиялық ерекшеліктеріне, ойлау тәсіліне, шығармашылық белсенділігіне, өзіне және басқаларға деген ізгі қатынасына, тұлғалық, педагогикалық құндылықтарына тікелей байланысты.

А.А.Леонтьев оқытушысының білім алушымен сабақтағы және сабақтан тыс уақыттағы оқу-тәрбие процесінің тиімділігін арттыруға, ұжымда оңтайлы психологиялық жағдай орнатуға, оны тұлға ретінде дамытуға бағытталатын өзара әрекеттесуі мен өзара қатынас жасауы арқылы түсіндіреді [1, 43].

Қарым-қатынас – оқу тәрбие міндеттерін шешудің маңызды құралы.

Оқытушы мен студенттер арасындағы қарым-қатынас дұрыс ұйымдастырылмаса, жоғары мектептің кәсіби білім беру міндеттері - оқыту, дамыту және тәрбиелеу тиімді бола алмайды.

Осыған орай, жоғары мектептегі қарым-қатынас үш қырынан анықталады:

- біріншіден, оқу міндеттерін шешу құралы ретінде;
- екіншіден, тәрбие процесін ұйымдастырудың әлеуметтік психологиялық жүйесі ретінде;
- үшіншіден, студенттердің маман және тұлға ретінде дамуының психологиялық , педагогикалық ықпалы ретінде.

Жалпы, педагогикалық қарым-қатынас – оқытудың, дамытудың және тәрбиелеудің мақсат міндеттерін шешетін және оқытушы мен білім алушының арасындағы ақпарат алмасудың, өзара әрекеттестіктің, өзара байланыстың сипатын анықтайтын құралдар мен әдістердің жиынтығы.

Оқу-тәрбие жұмысының нәтижелі болуын қамтамасыз ететін педагогикалық техниканың құрамдас компонентіне Н.К.Крупская қарым-қатынасты жатқызған. Себебі, оқу тәрбие процесінде барлық психологиялық эмоциялар тұлғаның мимикасы, ым-ишарасы, сөйлеу дағдылары мен мәдениеті қарым-қатынассыз жеке бөлшектер ретінде көрсетілмейді.

С.Т.Шацкий педагогтар, яғни ересектер мен студенттер арасындағы өзара әрекеттестік жасау жағдаяттарын терең талдап, педагогикалық әсер етудегі әдістемелер мен шеберлікті, студенттер ұжымын ұйымдастыру тәсілдерін қарастырғанды. Оқу жағдайында жылы атмосфералық орта – студенттердің тұлға ретінде жан-жақты ашылуына, оқу тәрбие барысындағы қарым қатынастың маңыздылығын жете түсінуіне терең ықпал етеді [2, 64].

Л.С.Выготский зерттеуінде студент дамуы үлкендермен жасалған қарым-қатынас барысында орындалады деп анықтайды. Жастық кезеңінде тұлғаның дамуы – қоғамның қарым-қатынас жасау көрсеткішімен анықталады.

Х.Т.Шерьязданованың зерттеу жұмыстарында тұлғаның қарым-қатынасын жетілдірудің психологиялық-педагогикалық амалдарын дәйектеледі. Демек, оқу тәрбие жүйесінде студенттердің өзара қарым-қатынас жасау барысында ілгері дамымай, оқытушы тарапынан қолдау мен құрметі тығыз шеңбер құрайды.

А.С.Макаренко қарым-қатынасты жеке теориялық мәселе ретінде қарастырған жоқ. Алайда оның еңбектерінде ұжымның қалыптасуындағы қарым-қатынастың рөлі, ұжымдағы іскерлік және жеке қатынастар мәселелері, топ ұжымымен өзара әрекет жасау аспектілері айқын сипатталады. Олай болса қарым – қатынас біріншіден оқу міндеттерін шешу құралдары, екіншіден тәрбие үрдісін әлеуметтік-психологиялық қамтамасыз ету шарты, үшіншіден оқу мен тәрбиені нәтижелі ететіндей педагогпен студенттердің өзара қатынасын ұйымдастыру тәсілі болады [3, 32].

А.С.Макаренко қоршаған ортамен қарым-қатынас жасауға педагог студенттік кезінде үйретілуі қажеттігін жетілдіру үшін арнайы дәрістерді жоғарғы оқу орындарында оқыту керек деп есептейді.

Қарым-қатынастың бұл аспектісі, кезіндегі кеңес психологтары Л.С. Выготский, Е.Л. Рубинштейн, А.Н. Леонтьев, В.Н. Мясичев, Д.Б. Эльконин, Б.Ф. Ломов, А.В. Петровский, Г.М. Андреева, А.А. Бодалев, В.П. Панюшкин және т.б. еңбектеріне негіз болды.

Психологиялық, педагогикалық зерттеулерде педагог пен студенттер арасындағы қарым-қатынас мәселесі басты орын алады. Бұл қарым-қатынасты анықтауда арнайы «педагогикалық қарым-қатынас» деген ұғым қолданылады.

А.А.Леонтьевтің педагогикалық қарым-қатынас мәселесінің оқыту және тәрбиелеу тәжірибесінде аса өзекті екендігіне көңіл аудартуы ерекше рөлге ие. Өз еңбегінде А.А. Леонтьев әрбір мұғалімге педагогикалық қарым-қатынас түсінігінің мәнін жан-жақты және түсінікті етіп жеткізді [2, 51].

В.А. Кан-Калик өзінің және басқалардың педагогикалық тәжірибесіне сүйене отырып, мұғалім мен оқытушы, мұғалім мен сынып арасындағы, қатынастарда кездесетін қиындықтардың себебі, мұғалімнің педагогикалық қатынасының қыр-сырын әлі де болса бойына сіңірмегені туралы, әр мұғалім коммуникативтік іскерліктерді меңгеріп, оны оқыту және тәрбие үрдісінде қолданылу қажет екенін айтады.

В.А.Кан-Калик мұғалімнің коммуникативтік іскерліктеріне: көпшілік алдында сөз сөйлей білу; қарым-қатынасқа түсе білу; әр түрлі жағдайлар туғыза отырып шығармашылық іс-әрекетті ұйымдастыру, оқу және тәрбие үрдісінде дұрыс қарым-қатынас құрып, оны басқара білу іскерліктерін қарастырады [5, 66].

А.В.Мудрик қарым-қатынасты педагогикалық категория ретінде көрсетіп, оқушыларда бір мақсатты бағыттағы коммуникативті жағдайдан шығу жолдарында жаңа тәсілдерді, қолдана білу іскерліктерін жатқызады. Бүгінгі таңда қарым-қатынас мәселесі педагогика-психология саласында ең өзекті мәселелердің бірі болып саналады.

Педагогикалық қарым-қатынастың формасы - оқушылар мен педагогтың «субъект-субъект» жүйесіндегі бірлескен әрекеттестіктері болып табылады. Сондықтан келешек педагог және психологтар оқушылармен педагогикалық қарым-қатынас ұйымдастыра білуі керек. Осыған сәйкес келешек педагог және психологтарды даярлауда, педагогикалық қарым - қатынасқа даярлауды бірінші критерий деп білеміз.

Педагогикалық қарым-қатынас педагогтың жеке басы, оқушылар психикасына әсер етудегі рөлі, яғни қарым-қатынас стилі арқылы әр деңгейде көрінеді.

В.С.Мухина қарым-қатынас стилін педагогтың оқушыларға әлеуметтік психологиялық әсер етуінің дара типологиялық ерекшелігі деп анықтайды.

Әдебиеттерге талдау жасағанда педагогтық қарым-қатынас стилінде коммуникациялық тәсіл, қатынас сипаты, даралық, оқушылар ерекшелігі, әлеуметтік-адамгершілік құндылықтар, әлеуметтік рөлі мен статус көрінеді.

Қарым-қатынастың психологиялық ерекшелігі және психологиялық әдістерді «адам-адам» саласы бойынша байланыс жасайтын мамандық иелері үшін аса маңызды. Мұндай мамандықтардың бірі – педагог және психолог мамандық иелері.

Б.С. Иванова қарым-қатынастың психологиялық құрылуы адамның психофизиологиялық ерекшеліктеріне ғана емес әлеуметтік факторлардың әсеріне де байланысты екенін қарастырады. Әлеуметтік фактордың әсері қарым-қатынастың мазмұндылық және динамикалық жағына, оның стиліне әсер ететіндігін тұжырымдайды [3, 43].

Отандық ғалым А.Р. Ерментаева педагогикалық қарым-қатынаста тренинг әдістерін қолданудың этнопсихологиялық бағытын алғашқылардың бірі болып қарастырған. Ғалым зерттеулерінде студенттерде субъектілікті дамытуға ықпал ететін психологиялық тренинг мәселелерін дәйектейді, қазақ топтарында алғаш рет психологиялық тренинг жүргізу ерекшеліктері талданды.

Я.Л. Коломинский берген қарым-қатынастың психологиялық анықтамасы: «ақпараттық және заттық өзара әрекеттестік» ескере отырып педагогикалық қарым-қатынасты коммуникативті және заттық аспектілерге бөлуге болады. Олар бір-бірімен органикалық өзара байланысты. Заттық өзара әрекеттестік коммуникативтілікті тудырады. Коммуникативтілік өз кезегінде заттық өзара әрекеттестіктің өнімділігін қамтамасыз ететіндігін дәйектеді [3, 71] .

А.А. Леонтьевтің көзқарасынша, педагогикалық қарым-қатынас бірлескен іс-әрекетті жоспарлауға, бағыттауға және белсендендіруге мүмкіндік жасайды.

Оқу тәрбие үдерісінде педагог тек қана танымдық, еңбектік және іс-әрекеттің басқа түрлерінің ұйымдастырушысы ғана емес, сонымен бірге қарым-қатынас басшысы ретінде көрінеді.

Директивті нұсқаулар және басшылық көмегімен жүзеге асатын оқу-тәрбиелік іс-әрекет педагогикалық тиімділікті қамтамасыз ете алмайды. Қарым-қатынастың тәрбиелік нәтижелілігі оқушылардың педагогпен белсенді өзара әрекеттестікке түсуіне итермелейтін қажеттіліктерге тәуелді. Әлеуметтік психологияның беделді ғалымы А. Маслоу байланыс, махаббат, мойындау, өзіндік актуализация қажеттіліктерін базалық, яғни адамның алғашқы қажеттіліктеріне жатқызды.

М.И. Лисинаның зерттеулерінің көрсетуінше, алғашқы жеті жыл өмірде келесі қажеттіліктер пайда болады:

- 1) мейірімді зейін;
- 2) бірлесе іс атқару;
- 3) үлкендердің сыйлы қатынасы;
- 4) өзара түсіністік пен жанашырлық [1, 55].

А.И. Божович зерттеуінде баланың өкпелеуін, негативизмін, агрессивтілігін қарым-қатынас қажеттілігінің қанағаттан дауымен байланыстырып дәйектейді.

А.В. Мудрик оқушылардың қарым-қатынасын зерттей отырып жеткіншектік және жасөспірімдік кезеңде ол жаңа ақпараттар, эмоционалды байланыстар және әлеуметтік тұлғалық бекітілу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталатынын көрсетеді.

Педагогикалық үдерістің компоненті ретінде өзара әрекеттестік педагогпен оқушының бірлескен бастан кешулері қарым-қатынас жағдайының жаңғыртылуы ерекше педагогикалық мәнге байланысты болатындығын нақтылайды.

Педагогикалық қарым-қатынастың маңызды сипаттамасы оның құрылымы деп қарастырылады. Қазіргі кезде әлеуметтік психологиялық блок жеткілікті қарастырылған болып табылады.

Қарым-қатынастың нәтижелілігі біріншіден, оқушы мен педагог бірін-бірі қалай қабылдайды.

Екіншіден, соған байланысты қандай сезімдер кешеді.

Үшіншіден, олар қалай өзара әрекеттестік жасайтындығына тәуелді болады деп нақтылайды.

Қарым-қатынас үдерісін басқару құрылымын В.А. Кан-Калик теориялық және практикалық қызығушылыққа бөледі:

- 1) болашақ қарым-қатынастың нақты жоспарланған жүйесі;
- 2) болашақ қарым-қатынастың шарттары және құрылымының нақтылануы;
- 3) тікелей қарым-қатынастың бастапқы кезеңінің жүзеге асуы;
- 4) басталған қарым-қатынас жүйесін басқарудың бастамашылдығы [5, 87].

Педагогикалық қарым-қатынастың басты компоненті гуманизм принципіне негізделген әрбір баланың жеке басын сыйлау, оның тұлғалық ерекшеліктерін және өзіндік бағасын бағалау, педагогикалық тактіні сақтауға бағытталған кәсіби адамгершілікке байланысты.

В.И.Писаренко және И.Я.Писаренко тұжырымдағандай, кәсіби этика нормативтері педагогтың мінез-құлқы мен қарым-қатынасын реттеуші ғана емес сонымен бірге педагогикалық еңбектің құралы болып табылатындығын тұжырымдайды.

Қазіргі білім беру жүйесі болашақ мамандарды кәсіби дайындаудың басты міндеттерінің бірі ретінде оқытушы мен студенттің өзара әрекеттестігін оңтайландыру мәселесін қояды. Дегенмен, оқуға қатысты өзара әрекеттестіктің түп негізінде «қақтығыстық» астар болады.

Педагогикалық қарым-қатынастағы кедергілер оқу тәрбие процесінің субъектілері арасында оқу ақпаратын дәлме-дәл меңгеру, өзара тиімді әрекеттесу мен өзара түсінісу бойынша психологиялық қиыншылықтарынан пайда болады.

Ал, бұл кедергілердің психологиялық мазмұны оларды үшке бөліп, топтастыруға мүмкіндік береді:

- 1) тұлғалық кедергілер;
- 2) әлеуметтік психологиялық кедергілер;
- 3) физикалық кедергілер [4, 77] .

Сондықтан, педагогикалық қарым-қатынастағы басты құндылық оқытушы мен білім алушылардың жеке даралығы болып табылады. Педагогикалық қарым қатынас оқу–тәрбие процесінің субъектілерінің әлеуеттерін жүзеге асыруға жағдай жасауы тиіс. Осыған орай, педагогикалық қарым-қатынас оқытушы тарапынан рухани адамгершілік негізге арқалануы қажетті шарт болып табылады. Себебі, өнімді педагогикалық қарым-қатынас үшін адалдық, ашықтық, сенім, қамқорлық, уәдеде тұру, ризашылық білдіре алу, қайырымдылық сияқты этикалық құндылықтарды оқытушының тұрақты түрде ұстануы.

Әдебиеттер тізімі:

1. А.Ш.Тұрдалиева. Әлеуметтік психология: Оқу – әдістемелік құрал.- Алматы: «Отан» баспа 2015 ж. – 106 б.
2. Ш.Т. Тұрдалиева. Қарым-қатынас психологиясы. Оқу құралы. Алматы, ЖШС «Эверо», 2013ж., - 120 бет
3. Немов Р.С. Психология. Книга 2. М., Владос, 2000 ж
4. Годовикова Е.И. Психологические механизмы мотивации общения. -М., 1988
5. Андреева Г.М. Социальная психология. М., Изд-во МГУ, 1988.

Алғы сөз.....	3
Аманжол Күзембайұлы Мағжан Жұмабайұлының «Батыр Баян» жырының тарихилығы.....	4
Ахметов Т.А. Мағжан Жұмабаев – өлең сөздің пайғамбары.....	7
Утегенова Б.М. К вопросу о необходимости изменений в образовательной практике педвуза.....	11
Абдрахманова М.С. Мағжан Жұмабаевтың ойлау ұғымы мен сындарлы оқыту үндестігі.....	14
Айтуарова Л.Н. Патриотическое воспитание как основа формирования духовных ценностей у подрастающего поколения.....	16
Аканбаев Б.Н. Нұркелді П. Эмоционалды күйіп кетудің белгілері және салдары...	19
Аманжол Күзембайұлы, Алибек Т.К., Шақимбаева А.Р. Движение Марал-ишана: характер и идейные основы.....	22
Аманжол Күзембайұлы, А.Сероус Раннесредневековые печенеги.....	26
Аухатова Р. Ж., Мурзагалиева К.З. Мағжан дүниетанымы.....	30
Ашимова Н.Т. Просветительские идеи Магжана Жумабаева и современная образовательная система.....	34
Байжанова С.А., Балгабаева Г.З. Формирование поликультурной личности младшего школьника в условиях модернизации общественного сознания.....	38
Батура Л.В. Некоторые инновационные подходы в преподавании математики в школе.....	43
Батыргалиева Р.Т. Исследование современного урока географии в условиях малокомплектной школы: проблемы и перспективы.....	48
Бегежанова Г.Х. Білім берудегі инновациялық технологиялар.....	50
Болотвина Г.В. Педагогические взгляды Магжана Жумабаева.....	54
Гвиздок Л.В. Великий сын востока.....	57
Геворкян А.Р. Применение элементов дистанционного обучения в учебном процессе колледжа.....	61
Гончар Н.А., Иванова Е.Н. Некоторые особенности отражения педагогических идей М. Жумабаева в современном образовании.....	65
Даулетбаева Г.Б. Мұғалімнің кәсіби бағыттары пәнінің мазмұнындағы талантты және дарынды балаларды оқыту тақырыбын оқыту мәселесіне.....	68
Досмурзина А.К. Инновациялық әдіс-тәсілдерді білім беруде қолдану.....	70
Ермаганбетова А.Ж., Бексултанова Р.Қ. Мағжан Жұмабаев және заманауи білім..	73
Жармухамбетова Ж.К. Балалар әдебиетіндегі Мағжан.....	76
Жумабаева Г.Т. Мағжан Жұмабаев еңбектері- рухани әлемді танудың көзі.....	81
Жумабаева М.А. Актуальность педагогических трудов Магжана Жумабаева в современной образовательной системе.....	83
Иванова Е.Н. Некоторые возможности использования педагогических идей М.Жумабаева студентами в воспитательной работе с учащимися	88
Иванова Е.Н., Лантух Я.С. К вопросу направлений ознакомления студентов с инновационными подходами к обучению учащихся начальной школы.....	91
Ивышева Э.К. Жас ұрпақты рухани құндылықтармен тәрбиелеу жүйесін қалыптастыру.....	95
Ильясов Е.К. Реализация задач духовно-нравственного воспитания на уроках математики.....	98

Ильясова Г.А. Сабақты зерттеу» тәсілі эксперименталдық зерттеудің ерекше нысаны ретінде.....	102
Исетова Б.К. Использование передовых педагогических идей М. Жумабаева при формировании ключевых компетенций учащихся на уроках математики.....	106
Исмагулова К.Б., Симакина И.А. Развитие у детей общечеловеческих ценностей на интегрированных уроках.....	109
Кабденова Ж.М. Мағжан Жұмабаев - жарық жұлдыз.....	112
Калиев Д.Д. Мешітхан А.А. Дебат технологиясы арқылы тұлғаның көшбасшылық қабілеттерін қалыптастыру жолдары.....	116
Калиева А.А. Өскелең ұрпақтың бойында рухани құндылықтарды қалыптастырудың негізгі шарты – тәрбиеші-педагог шеберлігі.....	119
Карамурзина А.Б. Жаңаша үлгідегі сабақты ұйымдастыру – мұғалімнің жеке шығармашылық жұмысы.....	122
Карымсакова Д.Т, Утегенова С.Т. Методика проведения семинарского занятия в системе образования.....	126
Кенжегарина А.Ә., Арыстан Н.Н. Инновациялық білім беру – дамыған ұстаз, дамушы оқушыны қалыптастыру бағыты.....	129
Кокасова Р.К. Мағжан Жұмабаевтың өскелең ұрпақты тәрбиелеуге қосқан үлесі..	133
Қонарбаева Б.Қ. Білім беру тәжірибесіндегі инновациялық тәсілдер.....	135
Куркбасова Г.С. Оқу-тәрбие үдерісінде педагогикалық қарым-қатынастың тиімділігі.....	139
Мурат С. Мағжан Жұмабаевтың өлеңдері - ұлттық рух пен патриоттық тәлім-тәрбиенің қайнар көзі.....	144
Мурзабекова А.Б. Обучение с использованием мобильных устройств как новая система взаимодействия участников образовательного процесса.....	147
Муханова А.М., Биримжанова А.К. Жаңартылған білім-заман талабы.....	149
Нургалиева А.Ж., Бабаченко Л.П. К вопросу о некоторых задачах духовно-нравственного воспитания учащихся общеобразовательной школы.....	152
Нурушева Г.К. Вопросы организации курсов подготовки и переподготовки казахских специалистов в 1920 годы (на основе архивных материалов).....	155
Порошина Т.И. Основные аспекты исследования духовно-нравственных ценностей в контексте социально-гуманитарного знания.....	160
Саметова Н.С. Жас ұрпаққа тәлім-тәрбие мен білім беруді жетілдіру.....	162
Саутпаева А.А., Барамбаева К.А. Білім берудің тиімді түрі.....	165
Сафронова Г.К. Инновационные технологии и подходы в работе социального педагога.....	168
Сембетова Г.С. Өскелең ұрпақтың бойына рухани құндылықтарды қалыптастыруда қазақ әдебиетінің ролі	172
Смолева Н.В. Применение метода джигсо на уроках специальных дисциплин...	175
Сулейменова Қ.Қ. Ұлт мақтанышы – Мағжан Жұмабаев.....	178
Сулейменова Л.М., Шинибекова Г.С. Білім беру тәжірибесіндегі инновациялық тәсілдер.....	181
Султанова А.С. Мағжанның маржан мұрасы.....	185
Сураганова Б.Б. Использование произведений Мағжана Жумабаева в преподавании истории казахстана	189
Сыздыкова Қ.К. Білім беру тәжірибесіндегі инновациялық тәсілдер.....	192
Тайкенова А.У. Мағжан Жұмабаевтың ағартушылық идеяларының қазіргі заманғы білім беру жүйесімен үндестігі.....	196
Тортулова А.Ә. Мағжан Жұмабаевтың келешек ұрпаққа салған дара жолы.....	198
Уварина Н.В. Аспекты креативно-прогностического управления в современном образовании.....	200

Уразова Л.И. Внедрение инновационных технологий в образовательную практику-становление конкурентоспособного специалиста.....	204
Фатхудинова И.В. Экологическое образование, воспитание и культура.....	209
Хамзина К.Б. Жастарға ұлттық рухани құндылықтарды қалыптастырудағы тәрбие мәселелері.....	212
Шалгимбекова А.Б., Шамитдинов А.М. Қазіргі заманғы білім беру жүйесіндегі инновация.....	216
Шарипов К.К. Созвучие просветительских идей Магжана Жумабаева современной образовательной системе.....	219
Шолқыбаева Р.М., Жантлесова М.Х. Өскелең ұрпақтың бойында рухани құндылықтарды қалыптастырудың негізгі шарты – тәрбиеші-педагог шеберлігі ...	222
Шолпанбаева Ғ.Ә., Безаубекова А.Д. Мағжан Жұмабаевтың шығармаларындағы ұлттық тәрбие.....	225
Шыныбекова А.Б. Сохранение национальной идентичности через педагогические идеи М. Жумабаева	228
Мнайдарова С.С., Ахманова К.Б. Созвучие просветительских идей Магжана Жумабаева современной образовательной системе.....	231
Көбекова А.Қ Студенттердің көшбасшылығы.....	234
Сауленко Т. Н., Науменко Н. Ю. Этнопедагогика М. Жумабаева и современность.....	239